

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1866

§. VII. S. Fides Officio Ecclesiastico, ei proprio, in variis regionibus culta.
Codics miraculorum ejus, infra edendi, auctor, hujusque fides, et cur non
omnia miracula edenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](#)

A demonstrant. Reliqua, quæ ad ejus cultus celebritatem faciunt, sequenti § absolutum eo.

§ VII. S. Fides Officio Ecclesiastico, ei proprio, in variis regionibus culta. Codicis miraculorum ejus, infra edendi, auctor, hujusque fides, et cur non omnia miracula edenda.

Pro reliquis
ex veteri
Rothomagensi
Missali

P ræter complura provincia et diæcesis Tolosana, Gallieque universæ loca, quæ, teste Simone de Peyronel in suo Catalogo Sanctorum pag. 478, a S. Fide nostra nomen habent, eamque ut tutarem venerantur, tot sunt in Galliæ ecclesiæ, quæ vel solemnii in Sacrificio Missæ commemoratione, vel officio Canonico sanctam Martyrem jam pridem coluerunt, ut, si de singulis vel paucissima proferrem, infinitus forem. Quapropter specimen in loco unam dumtaxat pro reliquis hic describam, quæ in Missali Rothomagensi, anno 1583 edito, exstat, propriam S. Fidis Missam. Ita fol. 49 hæc se habet: Sanctæ Fidis virginis et martyris festum trium lectiōnum. Officium (nempe Missæ) Cognovi, Domine, quia æquitas iudicia tua, et in veritate tua humiliasti me, configi timore tuo carnes meas, a mandatis tuis non me repellas. ps. Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini. Oratio. Quæsumus, Domine, Deus noster, ut nobis beata Fidis, virginis et martyris tuae, hodierna festivitas salutis praestet incrementum: cuius admiranda vita salutare præbet exemplum. Per Dñum. Epistola. Domine, Deus meus, exaltasti. Graduale. Specie tuæ et pulchritudine tua intende, prospere procede et regna. Ver. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam et deducet te mirabiliter dextera tua. Alleluia. Ver. Adducetur regi virgines post eam, proxime ejus afferent tibi in laetitia. Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem. Offer. Offerentur regi virgines post eam proxime ejus: offerentur tibi.

Missa propria,

80 Secreta, Deus, qui semper es gloriosus in Sanctis tuis, qui, ut mundi fortia queque confundas, in minimis quoque virtutem potentia tua demonstras: suscipe hanc oblationem quam tibi pro commemoratione sanctæ Fidis, virginis et martyris tuae, offerimus: et praesta, ut apud te nos adjuvet ejus oratio, cuius tibi placuit vita sancta et gloriæ passio. Per Dominum. Communio. Feci iudicium et justitiam, Domine, non calumniare mihi superbi, ad omnia manda tua dirigebar, omnem viam iniquitatis odio habui. Postcommunio. Prosit nobis, Domine, quæsumus, bujus Sacramenti libatio, et beata Fidis virginis et martyris tuae nos apud te gloriæ sublevet intercessio. Per Dominum nostrum. Hactenus laudatum Missale Rothomagensi, cui ex Meldensi Breviario, anno 1640 edito, proprias Officii Canonici Lectiones, ac vel idcirco, quod hæc Actorum, quæ edituri sumus, compendium sint, ipsaque etiam singularum Responsoria subiecere lubet, ut ex iis qualecumque cultus, in Canonico Officio S. Fidi delati, notitiam lector habeat.

81 Hisce verbis pag. 748 ad diem 6 Octobris conceptæ sunt: Lectio 4. Fides, Agenni in Aqui-

AUCTORE
J. G.
et ex Brevia-
rio Meldensi
Lectiones

tania ex clarissimis orta parentibus, a teneris annis Christo virginitatem vovit, et eam post aliquot annos proprii sanguinis effusione nobilitavit: siquidem Maximiano in Christianos sæviente, cum præses Dacianus Agennum venisset, ut imperatoris impie crudelitati serviret, Fidei nomen (quod Christiana esset) ad præsidem continuo delatum est. Quod ubi rescivit illa, et satellites instare sensit, Sponsi sui open deprecata et crucis signo armata, obviam illis perrexit intrepida. Hactenus secundi Nocturni prima Lectio, cui subditur hoc Responsorium: Non eris inter virgines fatuas, dicit Dominus, sed eris inter virgines prudentes, accipientes oleum lætitiae cum lampadibus suis. Obviantes obviverunt Sponso cum palma virginitatis. v. Venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos. Obviantes.

82 Lectio 5. Hanc Dacianus blanditiis pri-
mum, postea minis a veri Dei cultu tentavit ab-
ducere, Dianam proponens, cui sacra ficeret. Sed tentatione illæ gloriösiorem confessionem exresserunt. Affirmavit nimurum, sibi in animo esse, quævis tormenta pro Christo perpeti et morteni in ejus confessione subire. Quapropter iratus præses Virginem in cratem ferream con-
jicit, catenis ferreis colligat, in quatuor partes distrahit, ignemque supponit cum adipe: atrox certe teneris membris supplicium. Nec tamen vincitur Fides, sed divina virtute, cum pater-
retur, non læditur. Post hæc, quæ, quo modo intelligenda sint, in Annotatis pag. 289 dicemus, sequitur Responsorium in hæc verba: Simile est regnum cœlorum decem virginibus, quæ accipientes lampades suas, exierunt obviam sposo et sponsæ. v. Prudentes autem virgines accepérunt oleum in vasis suis cum lampadibus.

83 Lectio 6. Plurimi invictum Virginis ani-
mum admirati, filieles deos colere desierunt, in unum Deum credentes, et oblatis idolis thus adolere recusarunt, idcirco, lata in eos senten-
tia, simul cum beata Fide capite minutæ sunt. Fuerunt autem eorum corpora Agenni sepulta uno in tumulo, atque inde post multum tem-
pus levata, in basilica, sub titulo sanctæ Fidei, tamquam primaria Agennensium patronæ, con-
structa, posita sunt. Hisce subditur hoc Respon-
sorium: Hæc est virgo sapiens, quam Dominus vigilantem inventit, quæ, accepta lampade, sumpsit secum oleum, et, veniente Domino, introiit cum eo ad nuptias. v. Inventa bona margarita, dedit omnia sua et comparavit eam. Et veniente. Gloria Patri. Et veniente. Tum pro tertio Nocturno assignantur Homilia in Evangelium: Simile est regnum cœlorum the-
sauro abscondito in agro, et Responsoria de communi virginum, ex quo et Nocturnorum psalmi ceteraque desumpta prescribuntur. Ora-
tionem, quæ de communi virginis et martyris in hoc Breviario est, quecumque incipit: Indulgentiam nobis, quæsumus, Domine etc., huc pariter transcribere necessum non est. Ceterum, an non potius in basilica S. Caprasii, quam in S. Fidis, a S. Dulcidio honorifice posita fuissi Sociorum S. Fidis corpora, dicenda sint, vide disputata a num. 33.

84 Quæ in ecclesiæ Galliæ Officiis de S. Fide ex communi Virginum Martyrumque desumpti fuisse videntur Hymni, ii in Officio, quod S. Cu-
cuphatius in Hispania monachi ex Breviario Ms., et ex Ms.
recitare consueverunt, ex omni parte proprii sunt,

S. Cuphatius
Hymni ad
Vesperas,

AUCTORE
J. G.

sunt atque idcirco eos Missæ propriæ, propriis que Lectionibus Gallicanis subiecto. Ita Hymnus ad Vesperas habet :

Adest dies letitiae,
Sancta Fides gaudium,
Quam vocavit Rex gloriae
Ad summum cœli præmium.
Haec est Virgo sanctissima
De numero prudentium,
Sancta Fides clarissima
Inter choros latantium.
Fulsit Fides martyrio
Servans corpus virgineum,
Salutis desiderio
Regnum optans æthereum:
Virgo Fides egregia,
Ora pro nobis Dominum,
Ut det per tua merita
Cœlorum plenum gaudium.
Gloria Patri Domino,
Filio et Paraclyto,
Qui vitam sine termino
Det nobis cœli solio. Amen

ad Matutinum.

85 Hymnus ad Matutinum in eodem Ms. Bre-

viaro his verbis concipiatur :

In matutinis cantemus
Sancta Fides præconia,
Filium Dei laudemus,
Qui det nobis cœlestia.
Agenna gaude civitas,
Age Fidis memoriam,
Quam decoravit sanctitas
Propter suam victoriam.
Laudemus tantam Virginem,
Nec non ejus martyrium,
Ut ad beatitudinem
Veniamus cœlestium.
Cantemus omnes hodie
Sancta Fides memoriam,
Quam vocavit Rex gloriae
Ad paradisi gloriæ.

et ad Laudes
recitantur,

86 Denique, qui ad Laudes canitur, Hymnus

huc habet :

Ad Laudes hujus Virginis
Cantemus omnes dulciter,
Ut ad fructum dulcedinis
Veniamus alacriter.
Clara voce cantemus
Sancta Fides victoriæ,
Omnipotentem laudemus
Per fidem constantiam.
Gaudeat præsens concio
Do sancta Fide virgine,
Quæ gaudet coli solio,
Splendens cœlesti lumine.
Nunc cantemus solemnius
Humiliter Officium,
Cujus sacra pignora
Veraciter custodimus.

ceteraque per-
stringuntur,
ex quibus
cultus ejus
ampliudo
patet.

87 Quod vero ad hujusmodi cultum attinet,
quo in Anglia olim S. Fides gavisa fuit, testatur
Breviarium secundum usum ecclesie Sarum, quod
anno Christi 1499 Lovani excludit Theodoricus
Martini Alostensis, præter orationem his verbis
conceptam : Deus, qui præsentem diem beata
Fidis virginis martyrio facis esse solemnum,
præsta ecclesie tuae, ut, cùjus merito gloriarum,
ejus precibus adjuvetur, tres Lectiones, S. Fidi
proprias, quæ studio hic non describo, recitatas
olim in ecclesiastico ejus Officio fuisse. Quin ino
etiam post lugendum Anglia schisma sanctæ Mar
tyris nostræ nomen in Anglicanæ liturgiæ Calen

dario servatum fuisse, scribit Bailletus ad hunc D
diem pag. 94, et liquet ex Commentario historico
in Breviarium Romanum, auctore J. Grancolas,
edito, ubi pag. 25 inter S. Remigium saeculum
que Dionysium S. Fidis nomen medium ponitur.
Mitto enumerare celera, seu Anglica, seu Belgica
seu Germanica, aliisque Calendaria antiquissima,
ex quibus in regionibus illis tam in Missis Sacri
ficio quam in aliis Ecclesiasticis Officiis celebrem
otim S. Fidis cultum fuisse, et in nonnullis ho
diedum esse, nemo non perspicere queat.

88 Reliquum est ut de Codice Miraculorum
S. Fidis, quem post Martyrii Translationum ejus
Acta edemus, nonnulla hic disseramus. Hunc, ea
veteri Ms. Codice Bisontinæ Chiffletiorum bibliothecæ
descriptum, et a R. P. Petro Francisco
Chiffletio, S. J. theologo, ad se missum, Philip
pus Labbeus S. J. itidem theologus, primus
omnium publici juris fecit tom. II Novæ Bibliothecæ Ms. a pag. 531 : cumque, qui in nostro co
dicis Ms. regina Sueciae apographo, inque Carnu
tensi, a Mabillonio tom. IV Annal. Benedictino
rum laudat, Codice Ms. extat, Bernardi seu
Barnardi, Andegavensis scholæ magistri, Proto
genus in Chiffletiano codice desideraretur, totius Ope
ris auctorem Labbeus anonymum dixit, at anti
quum, quique undecimo post Christum sæculo
vixisse, ex historia sua reprehenditur. Et hoc
quidem, uti ex dicendis apertius etiam patet,
omnino recte statuit Labbeus; veruntamen Libri
Miraculorum S. Fidis auctorem non anonymum,
sed memoriam ante, cuius Prologus Operis vere
est, Bernardum, Andegavensis scholæ magistrum,
esse, Albericus in Chronico ad annum 894 his
verbis testatur : Ad sanctum Fulbertum, episco
pum Carnotensem, Bernardus, scholasticus An
degavensis, (écolâtre Gallice vocant) edidit Li
bellum Miraculorum sanctæ Fidis de Conchis,
quæ passa est Aginno sub impio Daciano cum
beato Caprasio, at die probabilius diverso, uti
num. 21 ostendimus, quem proin consulesis.

Codicem mi
raculorum
S. Fidis nou
anonymus.

89 Alberici testimonio, ut laudatum Bernar
dum prefat Operis auctorem esse, omnino li
queat, adde ipsum ejusdem titulum, in nostro
Codice Ms. regina Sueciae apographo his verbis
conceptum : Incipit Liber Miraculorum S. Fidis,
virginis et martyris, editus a Bernardo, Ande
gavinae scholæ magistro, cui verbotenus ferme
consonat, qui in Carnutensi codice memorato re
peritur, quemque Mabillonius cit. tomo Annal.
Benedictorum pag. 214 ad annum Christi 1010,
num. 42 recenset, ubi et laudatus Annalista expo
nit, tum cui hunc librum Bernardus dicari, tum
quæ hujus conscribendi occasio data fuerit; sed
huc ipsummet Bernardum dicentem audiamus :
Sanctissimo, inquit, atque hominum doctissimo
Fulberto, Carnotano episcopo, Barnardus, scho
lasticorum minimus, summæ beatitudinis do
num. Cum dudum Carnoti vestra sincera con
versatione fruerer, accidebat crebris, ut vel
scribendi cause vel orandi, S. Fidis martyr, quæ extra muros ejusdem urbis sita est, eccl
esiolum adirem. Qua de re memini, nos aliquando
inter confabulationis colloquia incidisse in mentionem S. Fidis miraculorumque ejus, quæ in
loco Conchacensis cœnobii, ubi sacrosanctum
corpus illius veneranter excolitur, omnipotens
Christi munere fiunt assidue. Quæ, quia
partim vulgarium fama celebrari videbantur,
partimque inaudita habebantur, haud aliter,
quam inanis fabula commenta a fide rejicieban
tur. Et tamen cum, quod verum erat, per
volun

sed Bernar
dus, Ande
gavensis schol
magister,

* an sili?

A voluntatem Dei silere * non poterat, verique opinio pene per universam Europam jam discurrebat, paulatim subiit mihi in corda tacita et et oblivious impatiens cogitatio, ut ipsum sanctae Martyris habitaculum eadem studio discendi adirem. Postremo adeo res rediit huc, ut voti, inde facti, tempus diemque, ne daretur oblivious, in manuali codicille notaverim.

partim anno
1020 compo-
suit,

90 *Hactenus Bernardus, qui tandem, exacto triennio, quo fructu opportunum Conchas adeundi occasionem exspectarat, eo se primum contulit, tum ut de virtutibus seu miraculis S. Fidis sollicito per se ipse inquireret, tum ut ea dumtaxat prodigia litteris commendaret, quorum testes in promptu habuisset, quæ vera esse, certissime comprehendisset, prout ipse in eodem Prologo exponit. Neque semel tantum iterumque, uti scriptores Historie litterariae Francie tom. VII, pag. 308 et 309 volunt, eam ob rem Conchas profectus fuit, sed se tertio id fecisse in nostro codicis Ms. regine Suecia apographo cap. 45 his verbis affirmat Bernardus: Anno igitur ab Incarnatione Domini millesimo vigesimo, Indictione tertia, tam S. Fidis amore motus, quam Witterbi illuminati gratia revisendi (ejus nempe, cuius initia sui Operis meminera), tertio ad Conchas repedavi. Quibus ex verbis etiam ipsum tempus, quo citius hoc ejus Opus absolutum non fuerit, definitum habemus. An autem, uti Mabillonius in Annalibus Benedictinis loco citato et scriptores Historie litterariae pag. 309 scribunt, sub annum Christi 1010 vel 1012 manum Operi primum admovevit Bernardus, exacte definire nequeo. Id tamen ex Bernardi verbis certum, inter primam ejus ad Conchensem canonibum profectionem interque secundam aliquot annorum intervalla extitisse, uti cap. 13 in nostro laudato apographo ipse testatur; inter hanc autem et tertium, quod anno Christi 1020 instituit, Conchense iter, annum saltem et medium interfluisse, prout cap. 45 illi etiam insinuat. Itaque, tametsi non omnino indubium, certe admodum probabile est, Bernardum saltem non prius, quam anno 1010, suum de miraculis S. Fidis Opus conscribere cœpisse, quod dein Fulberto, qui ab anno Christi 1007 ad usque 1027 vel 1029 Carnotensem sedem summa eruditio et sanctitatis fama tenuit, conscripto, uti ante diximus, Prologo dicavit.*

inque tres li-
bros divisit;

91 *Fuisse illud Bernardi Opus in tres libros divisum, tum ex Fragmento aliquo libri tertii, quod scriptores Historie Occitanie tom. II inter Instrumenta col. 6 producunt, tum potissimum ex ipsis Bernardi verbis, quæ in laudato jam plus semel apographo nostro cap. 46 extant, indubit. Illic enim, cum ante Bernardus dixisset, se tertio ad Conchas repedasse, ita scribit: Posit haec autem, rite completa solemniorationum celebritate, volentem protinus (ex Conchensi canonio Andegavarum) redire, cooperunt (Conchenses) instanter interpellare, atque obtestari, uti tertium S. Fidis miraculorum adderem librum, quem re ipsa cum conscripsisse, liquet ex variis, quæ post enarrat, S. Fidis patrocinio patratis miraculis. Ceterum quot capita singuli ejus libri complexi fuerint, haud facile mihi dictu est, tum quod Bernardus ipse id usquam indicat, tum quod integrum ejus Opus, ex ordine, quo compositum ab eo fuit, needum in publicum prodidit. Illud multo amplius fuisse, quam quidem Labbeana editione nostrumque codicis reginae Suecia apographum præ se ferant, indicio est, quod t. II Historie Occitanie ex Bonalii, montanorum loco-*

rum in Ruthenis judicis, Ms. Historia Comitatus et Comitum Ruthenicorum laudatur caput 30 libri i, quod in editione Labbeana inque nostro apographo octavum dumtaxat est.

92 *At num ad unum omnia, quæ tum in apographo nostro laudatis codicis Ms. reginae Suecia, quæ sub ejus tum in editione Labbeana referuntur miracula, nomine veneris a Bernardo conscripta, et sui temporis doctissimo Galliarum episcopo, Fulberto, nuncupata fuerunt? Respondeo, meo iudicio in nostro apographo nonnulla esse, quæ potiori jure Conchensi cuidam monacho, quam Andegavensis schola magistro adscriberentur; atque in Labbeana etiam editione esse, quæ Bernardo probabilis adjudicari nequeunt. Quod ad priora attinet, scriptor capituli, quod in apographo nostro est, vigesimum tertium, ac de puella, meritis S. Fidis a demone liberata, agit, ejusmodi verbis passim hic utilit, quibus se Conchensem monachum non obscure prodat; quippe de puella ista, quæ ad Conchensem monasterium adducta fuerat, sic loquitur: Ad nos est usque perducta, ad extrema nostra Virginis suffragia; et paulo post: Conclamatur a nos, S. Fidis interventu saluti esse restitutam. Denique ita caput illud concludit, E Quam etiam, dum scribo, nostro in vice morari non dubito. Quæ quidem verba, nisi vehementer fallor, nemo Andegavensis schola magistro attribuet; et cap. 24, postquam de milite, sagitta vulnerato, et per S. Fidem sanato, sat prolixum texisset sermonem, idem, uti appareat, qui caput praecedens scripsit, hec addit: Quid opus est verbis? sanitati confessim redditur (miles,) iter Conchensem carpitur, ad nos usque veniens laetatur, ab eodem ipso nobis refertur, quæ etiam monachum suo suorumque collegarum nomine scribentem potius, quam Bernardum, Andegavensis scholæ preceptorem, indicant, præsertim cum hic de se passim in singulari, ut vocant, numero loquatur, et Conchensem canonibum, non solum, sed monasterium S. Fidis vocare soleat. Adhuc, cum ipsum etiam caput 22 apographi nostri meo quidem iudicio non satis stilum Bernardi sapiat, et præter hujus scriptoris morem implexam, nec secum bene coherentem narrationem præferat, hoc itidem nec ab eo scriptum, nec Fulberto dicatum fuisse, mihi multo probabilius videtur.*

93 *Pergo nunc, ut reliqua, de quibus in Annatas nostris sermo erit, omittam, ad insolitum illud, quod in editione Labbeana cap. 21 refertur miraculum. Hoc Tillemontius, Historie litterariae Francie scriptores, aliisque non modo Bernardo adscribunt, sed propter illud reliqua, quæ ipse recenset, prodigia in suspicionem falsi vocari posse, insinuant. Ego contra, judicet lector, uter ex nobis rectius hic sentiat, assero, illud a Bernardo conscriptum nullo fundamento asseri posse, atque adeo tum Labbeanam editionem, tum ipsum etiam Carnuteensem Miraculorum Codicem, supra laudatum, si hic illud quoque miraculum contineat, purum putumque Bernardi Opus non esse, ac proin conscriptis a Bernardo tribus Miraculorum libris, a nescio, quibus minus emuncti viris, intrusa fuisse nonnulla, quæ Bernardi auctoritatibus non parum nocent. Assertionem meam ita probo: Bernardus in suo ad Fulbertum episopum Prologo scribit, se ea tantum litteris complexum esse S. Fidis miracula, quæ ætate sua non sunt antiquiora, quorumque testes in promptu non fabulosam, sed evidensissimam veritatem elicuerunt. Itaque, si Labbeane*

AUCTORE
J. G.

AUCTORE
J. G.

beanax editionis caput 21 auctorem habeat Bernardum, necesse fit, ut Rodbertus, seu Robertus, Cantoiensis monasterii abbas, qui illuc in prodigiis testem publicum vocatur, in vivis adhuc fuerit. Atqui tamen, si anno 1020, imo etiam, ut liberalis sin, si anno 1010 hoc caput 21 conscriptum statuamus, fieri nequit, aut saltem minime credibile est, ut Robertus ille vocari tum in testem potuerit, utpote qui vel anno Christi 1010 non tantum reverenda canitie satis honestus, qualis illuc vocatur, sed centenario longe major extitisset, quandoquidem jam tum ab anno 945 a Stephano II, Claromontensi episcopo, Cantoiensi monasterio prefectus fuerat, postquam, jam ante maturus aetate vir, Brivatensis abbas seu prepositus fuisset, quemadmodum tom. XI Spicilegii Acheriani editionis prime pag. 285 ex fundationis diplomate et apud Mabillonium in Annal. Bened. ad annum Christi 945 num. 79 videre est. Igitur caput illud 21, prodigium illud complectens, Bernardum, qui sua dumtaxat aetate gesta, et quorum testes in promptu essent, conscribere voluit, nulla veri specie auctorem habere, dici potest. Hisce adde, quod hujus capituli auctor suo loquendi modo se tum suo, tum collegarum suorum nomine, loqui, ut supra de alio diximus, satis prodat, ut adeo eum diversum a Bernardo esse, vel ex hoc capite non temere assiri posset.

B 94 At, quorums hanc, inquit, tam diffuse disputata? Respondeo, ut causam reddam, cur non omnia, qua tum in apographo nostro, tum in editione Labbeana referuntur miracula, hic recudenda censurim, eorumque habuerim deletum, quorum potior esset fides, tum ab ipsis Bernardi auctoritate, tum a testium, quos hic laudat, relatione. Ceterum, vel inter hanc nonnulla sunt, quibus nisi mirabilem in Sanctis suis omnibusque operibus Deum esse sciemus, eaque hic ab eruditio et ecclesiastica dignitate predicto sacerdote memoriae commendata essent, haud adeo integrum, nedum facilem haberemus fidem. Ipsa nunc Martyrii S. Fidis Acta habe: quibus Translationum corporis ejus documenta, hisque Miraculorum libros tres, pro nostro more in capita divisos, appositisque in margine veterum capitulorum nostri apographi numeris, ex parte saltem post subieciam, et Annotatis illustrabo.

*Cur non
omnia S. Fidis
a nobis eden-
da.*

C ACTA

Auctore anonymo perquam antiquo a.

a **Ex codice Ms. reginæ Sueciae signato 863.**

S, Fides, ad-
huc juventis
virgo,
b c

* l. fidei, vel
additum lumine

Sancta igitur b Fides Agennensis civitate c oriunda fuit, et ex parentibus clarissimis splendidissima proles procreata, alumna loci ipsius in ortu, facta est patrona in passionis obitu; nobilis quoque veterum et generosa stirpe parentum, sed facta est Christi munere nobilior, que stola virginitatis candida induita, fulgens fidei * in Domino Jesu Christo, odorem suavitatis protulit. Hac namque prima in civitate

Agenno d decus et exemplum magni martyrii D cunctis Christi fidelibus fuit; vitam namque temporalem perdere voluit, ut possideret aeternam, quia ab ipsis incububilis infantia Dominum Jesum Christum dilexit et sumum Deum esse authorem *. Juvenis quidem tempore passionis erat aetate e, sed sensu et opere senex manebat; pulchra erat facie, sed pulchrior mente; virginitatis quoque candore formosissima, vultusque hilaritate serena.

2 Igitur cum eodem tempore praeses sceleratus, nomine Datianus, directus a profanis Diocletiano seu Maximiano imperatoribus, qui tunc Romanas arcis primatum regere videbantur f, Agennum urbem ingredetur, dolo instigatus diabolus, quatenus sacrilegos beneficium remuneraret g, atque Christianis, ibidem metu ipsius latentibus, atrocissimas ponens inferret; continuo beatissimam virginem Fidem accersiri jussit et sui conspicutibus duci praecepit. At illa se sponte ministris offerens h, corpusque suum undique signo sanctarum Crucis i muniens, orabat ad Dominum, dicens: Domine Jesu Christe, qui tuos semper in omnibus adjervas, adesto nunc famulæ tue, et praebre ori meo sermonem acceptabilem, quem in conspectu tyranni hujus respondeam: et armata sanctæ crucis vexillo, fronte, ore pectoreque, sancto roborata spiritu, hilari animo perrexit.

3 Cum autem astaret coram praeside, blando sermone ait ad eam: Quod est vocabulum nominis tui? Cui consequenter sancta Fides, nullo metu perterrita, respondit: Fides nomine et opere vocor. Praeses dixit: Qui cultus, inquit, religionis ac fidei tuae? Ad hanc sancta Fides respondit: Ab exordio juventutis meæ Christiana sum, et Domino Jesu Christo tota mentis devotione deservio, illiusque nomen confiteor; illi mea devotione committo. Praeses vero calidissimus, simulata tranquillitate, paulo indulgentius respondit: Accipe, inquit, o juvenis puella, consilium, pulchritudini atque juventuti tuae necessarium, et cessa ab hac confessione, et sanctissime Dianæ k sacrificia, quia ipsa est sexui vestro consimilis, et multis te muniberis faciam ditionem. Quam promissionem Christi Virgo, velut nihilum deputans, ita respondit: A Patrum traditionibus cognovi, F quia omnes dei gentium demona sunt l, et tu mibi persuadere vis blanditiis, ut eis sacrificare debeam? Praeses vero, ira commotus, ait ad eam: Ut quid deos nostros demona esse, dicere presumpsisti? Aut, prostrato, inquit, corpore, diis sacrificia, aut diversi te faciam interire tormentis.

4 Tunc sancta Fides, secura de premo, quare dire ejus jussu torqueretur; m

exempli magnorum martyrum robora m, has audiens minas, desiderans a terrena vita ad superum migrare gloriam, in hac vociferatione prorupit, dicens: Ego enim pro nomine Domini mei Jesu Christi non solum pati diversa sum parata tormenta, sed et mortem in ejus confessione subire desidero. Tunc praeses, magis furore successus, jussit satellitibus suis, ut sanctam Virginem inferrent in lectum æreum n et superpositam per quatuor partes extendi, ignemque supponi praecepit, ut ejus membra tam crudeli disruperentur suppicio. Itaque candentes craticulam sanctissima Virgo ultra concendens, divaricatis membris, per quatuor partes extenditur, lorisque o ferreis coactata per flammeam cratem provolvitur; cui impi ministri

* l. ut suum
Deum et
Authorem
c

a Daciano
præside accep-
sita, et ad
martyrium
parata,

g

h
i

impertita
Christum con-
fiterat, ac
blanditiis et
iram praesidis
contemnit;

k

l

m

n

o